

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Hemnes kommune
Sentrumsvegen 1

8646 KORGEN

Deres ref.
17/00191-3

Vår ref.
17/3056

Dato
24.05.2017

Klage fra Hemnes kommune over Politidirektoratets avgjørelse av 13. januar 2017 om endringer i Nordland politidistriktets lokale struktur

Justis- og beredskapsdepartementet viser til klage av 9. mars 2017 fra Hemnes kommune. Videre vises det til Politidirektoratets avgjørelse av 13. januar 2017 om endringer i politidistriktets lokale struktur i forhold til Hemnes kommune:

«Sammenslåing av Mo i Rana politistasjonsdistrikt og lensmannsdistriktene Hemnes, Nesna, Lurøy og Træna, til Rana politistasjonsdistrikt. Politistasjonsdistriktet har følgende tjenestesteder: Mo i Rana politistasjon, Nesna lensmannskontor, Lurøy og Træna lensmannskontor.»

Politidirektoratet har i brev av 30. mars 2017 oversendt klagen fra Hemnes kommune til Justis- og beredskapsdepartementet, med kopi til Hemnes kommune og Nordland politidistrikt. I direktoratets oversendelse er det opplyst at klagen fra Hemnes kommune er blitt forelagt for berørte kommuner, jf. forskrift om klageordning for kommuner som berøres av ny tjenestestedsstruktur i politi- og lensmannsetaten § 5 annet ledd.

1. Bakgrunn

Nærpolitireformen, Prop. 61 LS (2014-2015), ble godkjent i statsråd 6. mars 2015 og oversendt Stortinget for behandling. Proposisjonen ble vedtatt, med noen endringer, 10. juni 2015, jf. Innst. 306 S (2014-2015) og Innst. 307 L (2014-2015). Det overordnede målet med nærpolitireformen er blant annet i Innst. 306 S (2014-2015) uttrykt slik:

Postadresse Kontoradresse Telefon - sentralbord Politiavdelingen
Postboks 8005 Dep Gullhaug Torg 4A 22 24 90 90
0030 Oslo 0484 Oslo Org.nr.: 972 417 831

Saksbehandler
Karl-Vidar Solberg
22 24 55 70
karl-vidar.solberg@jd.dep.no

«Målet med reformen er et nærpolti som er operativt, synlig og tilgjengelig, og som har kapasitet og kompetanse til å forebygge, etterforske og påtale kriminelle handlinger og sikre innbyggernes trygghet. Det skal utvikles et kompetent og effektivt lokalt nærpolti der befolkningen bor. Samtidig skal det utvikles robuste fagmiljøer som er rustet til å møte dagens og morgendagens kriminalitetsutfordringer».

Justis- og beredskapsdepartementet har i henhold til dette gitt Politidirektoratet fullmakt til å fastsette politidistriktenes inndeling i lensmanns- og politistasjonsdistrikter, og sammenslåing eller nedleggelse av lensmannskontor og politistasjoner.

Som en del av nærpoltireformen har politimesterene utredet og foreslått endringer i politidistriktenes lokale struktur, med sikte på å frigjøre tid og ressurser, slik at politiet kan være mer tilgjengelig og tilstede i nærmiljøene. Politidistriktenes lokale struktur skal legge til rette for et nærpolti som er operativt og synlig, med kapasitet til å forebygge, etterforske og påtale kriminelle handlinger. Politimesterenes forslag er blant annet basert på forutgående involvering av kommuner og politiets tjenestemannsorganisasjoner lokalt.

Politimesterenes tilrådninger ble oversendt til Politidirektoratet 15. desember 2016. Politidirektoratet har deretter 13. januar 2017 besluttet ny lokal organisering av norsk politi.

Politidirektoratets avgjørelser om endringer i inndelingen i lensmanns- og politistasjonsdistrikter og sammenslåing eller nedleggelse av lensmannskontorer eller politistasjoner kan påklages til Justis- og beredskapsdepartementet av kommuner som berøres av endringen, jf. forskrift av 22. juni 2016 om klageordning for kommuner som berøres av ny tjenestestedsstruktur i politi- og lensmannsetaten § 1.

2. Anførsler fra kommunen

I brev 9. mars 2017 fra Hemnes kommune er det blant annet anført at lensmannskontorets lokalkunnskap er viktig for kommunen i et forebyggende perspektiv.

Kommunen har videre anført at det har en forebyggende verdi i seg selv at det bor og arbeider politifolk i kommunen, og at dette gir en opplevelse av trygghet for befolkningen.

Hemnes kommune har utover dette anført at et eget lensmannskontor i Hemnes reduserer responstiden for store deler av kommunens innbyggere, og for et ikke ubetydelig antall personer i nabokommunene Hattfjelldal og Vefsn.

Kommunen viser også til interne avstander til ytterkantene i kommunen, samt at det er et betydelig antall hytter i Hemnes. Kommunen anfører videre at kommunesenteret Korgen har en sentral plassering med hensyn til hendelser og ulykker på E6, og at Hemnes er en stor og sammensatt kommune, med spesielle utfordringer. Kommunen viser til sitt høringsinnspill av 7. november 2016 hvor kommunens store areal og lange grense mot Sverige fremholdes.

3. Anførsler fra berørte kommuner

Politidirektoratet har opplyst at Hattfjelldal kommune har kommet med synspunkter på klagen fra Hemnes kommune.

Hattfjelldal kommune uttaler i brev av 16. mars 2017 at:

«Hattfjelldal kommunestyre slutter seg til klagen og presiserer at det er viktig å ha polititjenester i disse områdene. Hattfjelldal kommunestyre vil gi et tydelig signal om viktigheten av styrket bemanning og oppgaver på lensmannskontorene i Hattfjelldal, Hemnes og Grane.»

Kommunen uttrykker også bekymring over det de opplever som den svekkede beredskapen. Kommunen er samtidig kritisk til prosessen knyttet til nærpelitireformen, med tanke på

«[...] korte høringsfrister og at kommunene ikke føler seg hørt med hensyn til innbyggernes trygghet og sikkerhet.»

4. Politidirektoratets vurdering

Politidirektoratet har i brev av 30. mars 2017 til Justis- og beredskapsdepartementet redegjort for vurderingsgrunnlaget og har ikke funnet grunnlag for å omgjøre sin tidligere avgjørelse i forhold til Hemnes kommune.

Politidirektoratet har vist til at avgjørelsen av 13. januar 2017 om sammenslåing av lensmannsdistriktene i Nordre Helgeland, var basert på tilrådning fra politimesteren i Nordland politidistrikt. Politimesterens tilrådning er basert på politifaglige vurderinger og en lokal prosess, med involvering av kommuner og fagforeninger.

Videre er det vist til at direktoratet har vurdert innspillene og synspunktene som har fremkommet, både i klagen fra Hemnes kommune og politimesterens synspunkter i brev av 15. mars 2017. Politimesteren har beskrevet hvordan politiets tjenester skal ivaretas i Hemnes kommune når lensmannskontoret sammenslås, og Politidirektoratet har etter dette lagt til grunn at politimesteren har gjort gode politifaglige vurderinger i tråd med nærpelitireformens målsettinger.

Berørte kommuner er forelagt klagen fra Hemnes kommune, og Politidirektoratet har vurdert innspillet fra Hattfjelldal kommune. Etter direktoratets vurdering fremkommer

det ikke opplysninger i tilbakemeldingen fra Hattfjelldal kommune som tilsier en endret vurdering.

Politidirektoratet har etter dette konkludert med at det ikke foreligger nye opplysninger som gir grunnlag for å fravike de vurderinger som ligger til grunn for tilrådingen fra politimesteren i Nordland politidistrikt, om endringer i den lokale strukturen i Nordland politidistrikt.

5. Justis- og beredskapsdepartementets vurdering og avgjørelse

Klagen er fremsatt i henhold til forskrift av 22. juni 2016 om klageordning for kommuner som berøres av ny tjenestestedsstruktur i politi- og lensmannsetaten. Av forskriften § 1 fremgår at kommuner som berøres av ny tjenestestedsstruktur kan påklage denne til Justis- og beredskapsdepartementet.

Videre fremgår det av forskriften at Justis- og beredskapsdepartementet kan treffe ny avgjørelse eller oppheve direktoratets avgjørelse helt eller delvis og sende saken tilbake til direktoratet til ny behandling, jf. forskriften § 6 første ledd.

For øvrig gjelder forvaltningsloven kapittel II og III og alminnelige regler om god forvaltningsskikk for departementets klagebehandling, jf. forskriften § 7.

Politidirektoratet har i sin oversendelse til departementet redegjort for den forutgående prosessen for dette i Nordland politidistrikt. Det fremkommer blant annet her at politimesteren i Nordland har hatt en omfattende lokal prosess med involvering av kommunene, i tillegg til tjenestemannsorganisasjonene.

Videre er det opplyst at før sommeren 2016 besøkte politimesteren/prosjektet alle regionrådene og orienterte om status i nærpolitireformen. Det ble i møtet orientert om prosessen videre. Senere fattet alle regionrådene vedtak om at kommunene skulle la seg representere gjennom de sju regionrådene som er etablert i Nordland. Gruppen hadde konstituerende møte 19. august 2016, hvor også mandat og plan for involvering ble lagt fram og godkjent. Styringsgruppen har senere hatt møter 5. oktober 2016 og 9. desember 2016.

Referat fra styringsgruppemøtene er sendt ut til alle involverte kommuner. Videre har driftsenhetslederne i Nordland politidistrikt besøkt alle kommunene i Nordland og gjort rede for alternative forslag til fremtidig organisasjonsstruktur. Hemnes kommune har ikke klaget på den forutgående prosessen.

Hemnes kommune grenser i nord mot Rana, i sør mot Hattfjelldal og i vest mot Vefsn. I øst grenser den mot Storumans kommune i Västerbottens län i Sverige. Kommunen omfatter 1 589 km² og har pr. 1. januar 2017 4 524 innbyggere¹.

¹ Kilde: Statistisk sentralbyrå

Hemnes kommunes klage gjelder avviklingen av Hemnes lensmannskontor. Kommunene ønsker at Hemnes lensmannskontor videreføres på Korgen, hvor også kommunens administrasjonssted ligger. Kommunen er videre opptatt av å bevare lensmannskontorets lokalkunnskap, som er viktig for kommunen i et forebyggende perspektiv.

Politidirektoratet opplyser at Hemnes kommune har lensmannskontor på Hemnesberget. Lensmannskontoret er en del av polititjenesten i Nordre Helgeland driftsenhet, hvor driftsenhetsleder er plassert på Mo i Rana politistasjon. Det opplyses videre at lensmannskontoret har fire polititilsatte og en sivilt ansatt. Nærmeste videreførte tjenestested er Mo i Rana, som ligger ca. 38 km fra Hemnesberget.

Hemnes kommune har i klagen blant annet anført at opprettholdelse av lensmannskontor i Hemnes vil medføre en vesentlig reduksjon i responstid for store deler av egne innbyggere, samt innbyggere i nabokommunene Hattfjelldal og Vefsn. Kommunen peker på den store aktiviteten ved de ca. 850 fritidshusene i kommunen, samt det forhold at mange av disse ligger i kommunens ytterkanter som Nord-Røsvatnet og Tustervatnet/Kvalbukta. Kommunen anfører videre utfordringer ved at E6 går gjennom kommunen, samt at Korgen i så måte vil kunne være en gunstig plassering ved en videreføring av lensmannskontoret.

Hattfjelldal kommune har i sitt brev av 16. mars 2017 sluttet seg til klagen fra Hemnes kommune og de anførsler som der fremkommer. Hattfjelldal kommune uttrykker en bekymring knyttet til svekket beredskap og peker på at:

[...] det er viktig å ha polititjenester i disse områdene.»

Politimesteren viser i sitt brev til at:

«Politimesteren har mottatt flere innspill, også interne innspill, på at lensmannskontoret i Hemnes kommune bør opprettholdes, men at kontoret på grunn av befolkningstetthet, avstand, politioppdrag, kriminalitetsbilde mv., bør flyttes fra Hemnesberget til Korgen.»

Politimesteren bemerker også at:

«Dersom lensmannskontoret i Hemnes kommune skal opprettholdes vil det være behov for nye lokaler. Samtidig vil det være behov for å flytte lensmannskontoret fra Hemnesberget til Korgen – som er kommunesenteret og ligger midt i kommunen. Det vil også være mulig å redusere utgiftene til lokaler ved å flytte kontoret fra Hemnesberget til Korgen.»

Politidirektoratet støtter politimesteren i Nordlands oppfatning av at det kan oppnås en større grad av helkontinuerlig tjeneste dersom ressursene som i dag brukes på Hemnes lensmannskontor heller brukes for å ivareta en mer effektiv vakt og beredskap for hele

regionen, herunder Hemnes kommune. Departementet registrerer samtidig politimesterens opplysning om at:

«Ved sammenslåing av Hemnes lensmannskontor og Mo i Rana politistasjon kan det tenkes noe lengre responstid på dagtid ved akutte hendelser.»

En sterk trafikkert E6 går gjennom Hemnes kommune og genererer mange trafikkulykker i løpet av et år.

Departementet mener i likhet med Politidirektoratet at den publikumsrettede virksomheten i utgangspunktet skal kunne løses av politipatruljer, noe som vil medføre bedre publikumsservice enn i dag. Politipatruljer vil også gi kortere responstid, fordi politiet gjennom kunnskapsbasert tjenesteplanlegging i større grad vil kunne være der hendelser skjer og ved behov.

Politidirektoratet har i sin avgjørelse av 13. januar 2017 anført at:

«Med politimesterens forslag ser vi at det likevel vil bli store geografiske områder uten tjenestested, særlig i området Indre Helgeland og Nordre Helgeland (området Grane, Hattfjelldal og Hemnes) og flere kommuner påpeker at det her blir for store geografiske områder uten stedlig politimyndighet.»

Departementet har samtidig merket seg at politimesteren i sitt brev av 15. mars 2017 opplyser at:

«Spesielt i Nesna og Hemnes kommune har det vært vanskelig å prioritere forebyggende aktivitet med uniformert patrulje. Uniformert patrulje har i hovedsak måtte oppholde seg i de mer sentrale strøk på grunn av aktivitetsnivået.»

Hemnes kommune har etter det opplyste et folketall på 4 486, og nærmeste videreførte tjenestested vil være Mo i Rana som ligger ca. 38 kilometer unna Hemnes. Videre har politimesteren opplyst at etter en sammenslåingen kan det tenkes en noe lengre responstid på dagtid ved akutte hendelser.

Etter en samlet vurdering av saken har Justis- og beredskapsdepartementet kommet til at Politidirektoratets avgjørelse av 13. januar 2017 skal omgjøres. Det betyr at Hemnes lensmannskontor videreføres. Departementet har i denne vurderingen blant annet lagt vekt på avstander, innbyggertall, kommunens areal, grenseområdene mot Hattfjelldal, samt at E6 går gjennom kommunen.

Videre har departementet tatt hensyn til Politidirektoratets anførsler om store geografiske områder uten politimyndighet, samt politimesterens opplysninger i forhold til responstid. De nevnte forhold vil etter departementets vurdering kunne medføre spesielle utfordringer, blant annet knyttet til beredskap og akutte situasjoner.

Berørte kommuner har blitt forelagt klagen i henhold til forskriften § 5 annet ledd.

Departementet finner etter en samlet gjennomgang og vurdering av de opplysninger som er lagt frem i saken, grunnlag for å omgjøre Politidirektoratets avgjørelse om ny tjenestestedsstruktur for Hemnes kommune i Nordland politidistrikt. I Politidirektoratets avgjørelse av 13. januar 2017 gjøres følgende endring:

«Sammenslåing av Mo i Rana politistasjonsdistrikt og lensmannsdistriktene Hemnes, Nesna, Lurøy og Træna, til Rana politistasjonsdistrikt. Politistasjonsdistriktet har følgende tjenestesteder: Mo i Rana politistasjon, Hemnes lensmannskontor, Nesna lensmannskontor, Lurøy og Træna lensmannskontor.»

Vi har merket oss at Hemnes kommune mener at lensmannskontoret bør flyttes fra Hemnesberget til Korgen, og at politimesteren er enig i dette.

En kopi av dette brevet er sendt til Politidirektoratet til orientering.

Med vennlig hilsen

Thor Arne Aass
ekspedisjonssjef

Sven Olav Gunnerud
avdelingsdirektør

Kopi: Politidirektoratet

Dokumentet er godkjent og sendes uten signatur